

Bruxelles, 27 mai 2021
(OR. en)

9091/21

JAI 628
COPEN 244
FREMP 146

NOTĂ

Sursă:	Președinția
Destinatar:	Consiliul
Subiect:	Elemente-cheie pentru parchete, inclusiv în ceea ce privește cooperarea judiciară în materie penală

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor un document al președinției privind subiectul sus-menționat, în vederea discutării sale de către miniștrii justiției în cadrul reuniunii Consiliului JAI din 7-8 iunie 2021.

Elemente-cheie pentru parchete, inclusiv în ceea ce privește cooperarea judiciară în materie penală

Introducere

Parchetele joacă un rol esențial în respectarea principiilor statului de drept, nu numai în context național, ci și, din ce în ce mai mult, la nivelul UE.

Importanța funcției procurorilor a fost recunoscută de comunitatea internațională, de exemplu în Orientările ONU din 1990 privind rolul procurorilor și în Recomandarea Consiliului Europei din 2000 privind rolul parchetului în sistemul de justiție penală.

Prin urmare, pare util ca acest subiect să fie explorat mai în profunzime la nivelul Consiliului, ca parte a unui dialog pe teme specifice justiției referitoare la statul de drept.

Importanța bunei funcționări a parchetelor pentru UE

Parchetele sunt deosebit de importante atât pentru buna funcționare a sistemului de justiție penală, cât și pentru eficacitatea urmăririlor penale și a cooperării judiciare în materie penală între statele membre. Parchetele sunt indispensabile pentru punerea în aplicare eficace a dreptului penal al Uniunii Europene. Lupta împotriva criminalității, inclusiv a criminalității transfrontaliere și organizate, a infracțiunilor economice și financiare, cum ar fi spălarea banilor și corupția, depinde de buna funcționare a parchetelor naționale.

Curtea de Justiție a Uniunii Europene dezvoltă o jurisprudență importantă privind parchetele, în special în contextul cooperării judiciare în materie penală între statele membre pe baza mandatului european de arestare (MEA), primul instrument juridic care transpune în practică principiul recunoașterii reciproce a hotărârilor judecătorești. Pentru a se califica drept autoritate judiciară competentă să emită și să execute un MEA, Curtea de Justiție consideră că procurorul trebuie să fie independent de puterea executivă. În plus, procurorul trebuie să își exercite răspunderea în cadrul unei proceduri care respectă cerințele inerente unei protecții jurisdicționale efective.

În plus, organismele Consiliului Europei au stabilit standarde europene relevante privind rolul parchetului în sistemul de justiție penală, precum și privind independența și răspunderea acestuia. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului este, de asemenea, relevantă în această privință.

Provocările din calea bunei funcționări a parchetelor

Modul de organizare a parchetelor variază pe teritoriul UE. Deși nu există un model unic în UE pentru structura instituțională a unui parchet sau pentru numirea, demiterea sau procedurile disciplinare care îi vizează pe procurori la diferite niveluri, sunt necesare garanții instituționale pentru a se asigura că procurorii își pot îndeplini sarcinile și responsabilitățile profesionale în condiții juridice și organizatorice adecvate și fără interferențe.

Raportul Comisiei din 2020 privind statul de drept constată o tendință din ce în ce mai pronunțată de evoluție către parchete mai independente. De asemenea, Comisia pentru democrație prin drept (Comisia de la Veneția) a subliniat, în lista sa de criterii pentru statul de drept, că „trebuie să se asigure o autonomie suficientă pentru a proteja autoritățile de urmărire penală de ingerințe politice nejustificate”.

Pandemia de COVID-19 a evidențiat provocările cu care se confruntă parchetul și a subliniat importanța justiției digitalizate. Situația fără precedent a accentuat și mai mult necesitatea de a dispune de instrumente și infrastructuri adecvate, care să permită comunicarea la distanță și accesul securizat de la distanță la locul de muncă pentru membrii parchetului. De asemenea, sunt necesare infrastructuri și echipamente adecvate pentru o comunicare electronică securizată între instanțe, parchete, practicieni în domeniul dreptului și instituții. Tehnologia informației și a comunicațiilor joacă un rol important în sprijinirea activității autorităților judiciare și poate contribui în mod semnificativ la calitatea sistemelor de justiție.

Nu în ultimul rând, sistemele de justiție eficace, inclusiv parchetele, depind de resurse umane și financiare adecvate. Într-o serie de state membre, sistemul de justiție trebuie să facă față unor resurse limitate. Efectele economice și sociale ale pandemiei de COVID-19 au subliniat necesitatea de a consolida reziliența sistemelor judiciare, în special având în vedere că se poate preconiza o creștere a numărului de cauze.

Întrebări pentru miniștri

Este de interes comun ca miniștrii justiției să se aplece asupra acestei chestiuni în cadrul Consiliului și să înceapă să reflecteze asupra unor posibile modalități de abordare a provocărilor existente și viitoare. Schimbul de opinii privind parchetele ar putea fi începutul unor discuții mai aprofundate și mai specializate. Viitorul tablou de bord pe 2021 privind justiția în UE și raportul pe 2021 privind statul de drept ar putea fi utilizate ca bază pentru dezbateri mai specifice de acest tip.

În contextul unui dialog pe teme specifice justiției referitoare la statul de drept, miniștrii justiției sunt invitați să facă schimb de opinii cu privire la următoarele întrebări:

- *Care sunt, în opinia dumneavoastră, principalele provocări din calea bunei funcționări a parchetelor?*
 - *Cum ar putea miniștrii justiției din cadrul Consiliului JAI să se implice pe viitor într-o discuție mai specifică pe această temă?*
-